

De zoo

Colofon

ISBN: 978 90 8954 598 5

1e druk 2014

© 2014, Koen Van der Cruyssen

Exemplaren zijn te bestellen via de boekhandel
of rechtstreeks bij de uitgeverij:

Uitgeverij Elikser

Ossekop 4

8911 LE Leeuwarden

www.elikser.nl

Vormgeving binnenwerk en omslag: Evelien Veenstra

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

DE ZOO

Koen Van der Cruyssen

“Je *kunt* eigenlijk niet vallen.

Maar ...

We vallen.”

Herman van Veen

(In Vogelvlucht)

1.

Met grote verbazing staarde Pieter naar de voederbak. Wat een vreemd ding. Het leek gemaakt uit dezelfde stof als waar bomen van gemaakt waren. Maar dit was duidelijk geen boom. Het zag er vlakker en gladder uit. Het had iets weg van de stal waar hij meestal verbleef, maar toch was het weer net iets anders. Het had niet bepaald een moeilijke vorm. En toch ... Het leek zo hoekig. En veel minder hoog dan een stal. Hij was benieuwd hoe de bovenkant eruitzag. Hij richtte zich op, en met de scherpe klauwen van zijn voorpoten hees hij zich wat omhoog, tot wanneer hij kon waarnemen hoe het ding er van bovenaf uitzag. Hij had zich precies ter hoogte van het tussenschot opgehesen, en kwam zo tot de vaststelling dat hij rechts van zich het water opmerkte, en links ... Ho ho, wat was dat? Dat waren toch de voederkorrels die zijn moeder elke ochtend in de stal kwam brengen? Pieter was zo opgewonden, dat zijn klauwen uit het hout loskwamen. Hij plofte neer op de grond, maar hij had de tijd niet om pijn te hebben.

“Pim, kom zien!”, fluisterde hij. Door zijn opwindning had hij bijna hardop geroepen.

Pim had samen met zijn broer deze verkenningstocht naar het uiteinde van de kooi gepland. Het mocht wel niet van hun moeder, maar ze hadden dit onbewaakte ogenblik met veel geduld afgewacht. De sluitingstijd was al een eindje achter de rug, en zoals gewoonlijk hadden alle volwassen stokstaartjes het erg druk, om de gebeurtenissen van de voorbije dag aan elkaar door te vertellen. Hun moeder was daar geen uitzondering op, en zeker nu haar twee jongen al een beetje zelfstandiger werden, kon ze hen al wat vaker alleen laten.

Pim was alvast niet zichtbaar voor zijn moeder. Hij had zich netjes achter een brede boomstam verborgen; de laatste boom vóór het uiteinde van de kooi. Maar Pieter bevond zich op een plaats waar hij duidelijk gezien kon worden door de andere stokstaartjes. Pim twijfelde om tot bij zijn broer te komen. Hij realiseerde zich dat ze dan beiden goed zichtbaar waren. Als hun moeder hen opmerkte, zou ze razend zijn.

“Toe nou”, fluisterde Pieter licht geïrriteerd. “Je raadt nooit wat hierin zit.”

Pim keek nog even achter zich om, en waagde zich dan ook tot aan de voederbak. Ook hij moest zich reppen om de bovenkant waar te nemen. Hij was namelijk precies even groot als Pieter; ze waren afkomstig van dezelfde worp. Sindsdien waren hij en zijn broer onafscheidelijk, al vond hij deze verkenningstocht toch net iets gewaagder dan Pieter.

“Ho maar. Wat is me dat?”

“Dat zijn onze voederkorrels, Pim!”

“Maar dit is fantastisch! Dit moeten we aan mama vertellen! Wat een ontdekking!”

“Pim ...”, suste Pieter een beetje laconiek. “Denk je dat ze dit niet weten? Volgens mij komen ze hier elke keer hun voorraad halen.”

“Maar ... Hoe komen die korrels hier terecht?”

“Dat is toch simpel. Die groeien hierin.”

“Maar dit ding hier is toch geen boom? Hoe kan zoiets hier nu groeien?”

Een heel eind verderop, aan de overzijde van de kooi, hadden enkele volwassen stokstaartjes een hevige discussie.

“Maar je hoorde toch ook dat ze het hadden over een bruine vacht! Hoe kan je dan beweren dat ze het over jou hadden? Jouw vacht is helemaal grijs!”, stelde Ron, duidelijk geprikkeld.

Conny, de mama van Pieter en Pim, liet zich in met de discussie, en verdedigde Sien. “Misschien waren die mensen kleurenblind. Je zag toch duidelijk dat ze niet in jouw richting wezen, maar naar Sien?”

“Ho, ja, dat zal het zijn. De mensen zijn blind, maar ze weten precies in welke richting ze wijzen. Laat me niet lachen. Bij geen enkel stokstaartje is de vacht zo bruin als bij mij. En dat weten zowel jullie als de mensen perfect. Trouwens, je hoorde hen toch ook praten over een snoezige staart? Of was ook dat een vergissing door hun blindheid?”

Conny had haar buik vol van Rons ironie. Hij probeerde ook altijd op dezelfde manier zijn gelijk te halen. Ze gaf er de brui aan, en verliet de menigte. Op dat ogenblik zag ze haar twee jongen bij de voederbak, helemaal aan het andere uiteinde van de kooi. Haast tegelijk was een belsignaal over de volledige zoo te horen.

Conny was in alle staten. “Pieter, Pim! Ga daar vandaan!” Zo snel als ze maar kon, haastte ze zich naar haar twee jongen.

De andere stokstaartjes hadden de paniecreactie van Conny opgemerkt. Zich bewust van de ernst van de toestand, snelden ook zij naar de andere kant van de kooi, een slordige 160 meter verderop. Het belgerinkel bleef maar aanhouden.

Pieter en Pim waren eveneens hevig geschrokken van het belsignaal. Elke avond en ochtend weerklonk dit signaal, maar nooit eerder hadden ze het zo hard horen rinkelen. Hun oren deden er pijn van. Het geluid kwam duidelijk van de binnenkoer. Helemaal centraal bevond zich een hoge mast, en aan de bovenzijde daarvan waren vier luidsprekers bevestigd. Elke luidspreker was gericht op een vierde deel van de zoo. Vanuit hun kooi zagen Pieter en Pim duidelijk twee luidsprekers. De een wees een eind naar links; de ander naar rechts. Als Pieter nu iets wilde zeggen, dan moest hij wel schreeuwen tegen Pim.

“Een geluk dat die dingen niet recht naar ons toe wijzen!”, probeerde hij.

Pim had het niet gehoord. Hij keek de andere richting uit, en zag dat zowat alle stokstaartjes in hun richting kwamen toegesnel. Vooral de manier waarop ze verschrikt keken, verontrustte hem. “Pieter, snel, we moeten hier vandaan!”

Ron kon duidelijk het hardst lopen. Hij was intussen halfweg de kooi aanbeland. “Pieter, Pim ... Daar vandaan! De vlammen komen eraan! Ga daar toch weg!”

Zijn waarschuwendende woorden hadden weinig zin. Het harde belgerinkel van achter de twee jonge stokstaartjes zorgde ervoor dat ze niets anders konden horen. Toch waren Pieter en Pim verstandig genoeg om zich uit de voeten te maken. Die verontruste blik van de andere stokstaartjes die naar hen toe kwamen gesnel, verraadde weinig goeds. Ze haastten zich weg, en dit was niets te vroeg ... Achter hen schoten plots metershoge vlammen uit de grond van de binnenkoer. Pieter, die achter zich om keek, verbaasde zich over dit hallucinant spektakel. Het belgerinkel was intussen gestopt, en maakte plaats voor een knetterend geluid, dat van de vlammen afkomstig was. Een angstig gevoel maakte zich meester van Pieter. Die angst werd nog heviger toen hij zag dat de glazen deur, die uitkwam op de binnenkoer, naar hun kooi toe opendraaide. Zomaar, automatisch, zonder dat iemand in de buurt

was. Even dacht hij dat het vuur hierdoor een achtervolging op hen zou inzetten, maar gelukkig was dit niet het geval. Hij had moeite om Pim te volgen, die intussen al tot bij zijn mama was gekomen.

“Ik heb jullie nog uitdrukkelijk verwittigd! Doe nooit meer zoiets onbedachtzaams!”, sprak Conny berispensend haar jongen toe.

Pim barstte in tranen uit. “Dit *durf* ik zelfs nooit meer”, snikte hij. De schrik was zo van zijn snoet af te lezen.

Pieter hield zich kraniger, maar meed toch maar liever de boze blikken van de overige stokstaartjes. Hij was intussen bij de stal aanbeland, en het liefst wilde hij zich ergens heel diep in een hoekje wegstoppen.

Het bovenaanzicht van de zoo deed soms denken aan een uurwerk. Het was een gigantische constructie in een cirkelvorm. En net zoals bij een analoog cirkelvormig uurwerk, waren ook hier zestig cirkelsegmenten. Ieder segment zou kunnen doorgaan voor het traject dat de grote wijzer aflegt over één minuut, en had dus een hoek van 6 graden. Zo'n segment stelde een kooi voor, waarin telkens een andere diersoort verbleef. De kooien hadden dus alle een lange, spichtige vorm. Aan de binnenzijde van de kooien, naar het centrum van de cirkel toe, was een ruime binnenkoer. Ook die had een cirkelvorm, en had een diameter van 35 meter. Het was deze koer die momenteel in lichterlaaie stond. Alle dieren wisten dat dit fenomeen zich tweemaal per dag voordeed. Eenmaal tijdens de ochtend, en een keertje 's avonds. De dieren werden steeds verwittigd via een belsignaal, om aan te geven dat dit onheil op til stond. Zo hadden ze allen de tijd om zich uit de voeten te maken, uit de buurt van het binnenplein. De meeste dieren hadden de gewoonte om op deze tijdstippen niet in die buurt te vertoeven. Maar met jonge dieren was het vaak nog wat uitkijken. Vanavond werden trouwens niet enkel de stokstaartjes in kooi 31 verrast; ook enkele jonge everzwijnen uit kooi 10 hadden de beproeving doorstaan. Het was september, en nogal wat jonge dieren die in het voorjaar het levenslicht zagen, waren nu volop aan een verkenningperiode toe. Met de nodige schrik- en angstmomenten tot gevolg.

Kort nadat de vlammen de lucht inschoten, naderde een treinstel vanuit het noorden de zoo. De trein minderde vaart, en toen de voorste wagon

dichtbij genoeg kwam, schoof de buitenpoort open. De motor die de poort openmaakte, werd aangedreven via een elektronisch signaal vanuit een kaartlezer, bevestigd aan het raamwerk van de poort. De kaartlezer had het signaal opgevangen van een chipkaart, die vastgemaakt was aan het voorste rijtuig van het treinstel. Wanneer de buitenpoort volledig opengeschoven was, kon het treinstel zijn koers vervolgen, richting zoo. De rails liepen loodrecht in op de richting van de openschuivende poort, waardoor de wagons regelrecht naar het centrum van de zoo toe reden. Dit gebeurde via cirkelsegment 60; een segment dat niet door dieren bewoond was. Het treinstel kon probleemloos tot op de binnenkoer doorrijden, aangezien er geen wand was tussen segment 60 en de binnenkoer. De trein vervolgde zijn traject, tot wanneer de voorste wagon stilhield, een eindje voor de centrale mast. Midden in die vuurzee werden de wagons automatisch van elkaar losgekoppeld. Daarna gebeurde iets merkwaardigs.

“Pieter, snel, kom zien!”

Pim had zich tot aan de deuropening van de stal gewaagd. Stomverbaasd gluurde hij in de richting van het binnenplein. Vanuit de vlammen kwam een donkergroene wagon de kooi binnengereden. Even verderop, ter hoogte van de voederbak, kwam deze tot stilstand. Ineens schoof een zijdeur van de wagon open, en een mechanische arm kwam tevoorschijn. De arm ontplooidde zich en bracht een hoeveelheid voederkorrels tot in de voederbak.

“Zie je wel dat die korrels daar niet in groeien? Ze worden er ingebracht, door ... door dat groene ding!”

Even later reed de wagon terug naar het binnenplein, tot in de vlammen die nog steeds metershoog oplaaiden. Pieter en Pim waren met verstomming geslagen.

Een kwartiertje later waren de jonge stokstaartjes opnieuw getuige van een ongewoon tafereel. Een wagon met dezelfde donkergroene kleur kwam vanuit het vlammenspektakel opnieuw de kooi binnen. Deze keer reed die door tot boven een roosterachtige ondergrond. Het was een plaats waar de stokstaartjes steeds heen kwamen om hun natuurlijke behoeften te doen. Onder het rooster bevond zich een gigantisch reservoir, waarin alle uitwerpselen terecht kwamen. Toen de wagon bo-

ven dit gedeelte was aangekomen, schoof een borstel met harde haren voor de wagon uit. De borstel had precies de breedte van het rooster. Aan de borstel bevond zich een fijne waterslang, die op verschillende plaatsen langs de borstel een soort chemische nevel spoot. Alle uitwerpselen, hoe hardnekkig of kleverig ook, werden hierdoor haast onmiddellijk vloeibaar, zodat de reiniging perfect verliep. De wagon verplaatste zich zo verder, met de vooruitstekende borstel, over het rooster. Alles droop meteen door het rooster in de ondergrond. Met de mond open van verbazing volgden de twee jonge stokstaartjes het gebeuren en zagen ze hoe de wagon nadien terug de vlammenzee inreed.

Het treinstel was niet enkel uit donkergroene wagons samengesteld. Er was ook een gele wagon aan gekoppeld. Deze gele kleur was een duidelijk teken dat ergens een nieuw dier in de zoo gebracht werd. Zoiets gebeurde af en toe, in de bronst van welbepaalde diersoorten. Al enkele dagen was in kooi 13, waar de rendieren een onderkomen hadden, duidelijk te merken dat sommige stieren zich onrustig gedroegen. Ze probeerden te imponeren, door elkaar met hun gewei te bestoken. Het was duidelijk dat ze bronstig waren. De gele wagon was voor deze kooi bedoeld, en op dezelfde manier waarop voeder- en uitmestwagon de kooi binnenreden, kwam nu ook deze wagon de kooi binnen. De rendieren keken aanvankelijk wat verbaasd op, maar blijkbaar snapten ze snel wat er gaande was, en de dieren raakten allen erg opgewonden.

“Zou het een stier of een koe zijn?”, vroeg Carla aan Heidi.

“Het wordt zonder twijfel een koe”, was het antwoord. “Wij zijn toch in de minderheid?”

Heidi had gelijk. Met vijf vrouwelijke en acht mannelijke rendieren was het de meest logische veronderstelling. Er schoof een zijdeur open van de gele wagon, en een vrouwelijk rendier verliet meteen haar benarde positie. Het dier leek wat verward, en wist niet goed welke richting uit te kiezen. Wim, een van de stieren, kwam uitzinnig naar haar toe gehold, en begon haar te besnuffelen.

Ook de andere stieren kozen positie in de buurt van de nieuwe bewoonster. Maar zodra ze iets te dicht naderden, maakte Wim een arrogante

beweging met zijn gewei. Daarna zocht Wim de conversatie op met het nieuwe dier.

“Praten doe je wellicht niet, hè?”

Er kwam inderdaad geen antwoord. Het nieuwe dier keek verdoemd voor zich uit. Wim liet het niet aan zijn hart komen en schermde het dier af van de andere stieren.

Even later draaiden haast tegelijk de binnendeuren van alle kooien dicht. Nadat de wagons terug via een automatisme aan elkaar gekoppeld werden, reed het volledige stel, deze keer met de gele wagon voorop, via segment 60 naar buiten toe. Alle vlammen verdwenen, en de grote schuifpoort aan de buitenzijde van de zoo kwam in beweging. Zodra de poort volledig opengeschoven was, reed het treinstel terug naar buiten, en zette zijn koers verder in de richting van het noordelijke bos. De volledige operatie had een slordige drie kwartier in beslag genomen. Elke dag, om 7 uur 's morgens en om 7 uur 's avonds, was dit een vast ritueel. Alleen verliep het proces 's morgens iets sneller, omdat het uitmestproces dan overgeslagen werd. De dieren hadden het nooit anders geweten. Ze wisten dat ze zich wat uit de buurt van het binnenplein moesten houden, en dat ze 's avonds, tijdens het uitmesten, hun natuurlijke behoeften het best even konden uitstellen.

Intussen begaven zowat alle dieren zich naar hun voederbak. Alleen in de kooi van de rendieren verkozen enkele dieren een andere prioriteit boven hun maaltijd.

Doordat alle voederbakken dicht tegen het binnenplein gesitueerd waren, was er nu een duidelijke concentratie van dieren rondom het centrum van de zoo. Het was gebruikelijk dat de verschillende diersoorten, als ze eenmaal hun maaltijd achter de kiezen hadden, met elkaar in conversatie traden. Het plexiglas van de binnendeuren en van de zijwanden (de laatste 5 meter van elke zijwand aan het binnenplein bestond eveneens uit plexiglas) was doorzeeft met gaten. Op die manier konden gesprekken en andere geluiden gemakkelijk verder gedragen worden.

Al snel kwamen de tongen los en vervulde het binnenplein zich met conversaties die vanuit alle kooien kwamen. De elanden uit kooi 12 hadden als eersten opgemerkt dat er een nieuwe bewoner was bij de burens.

“Jullie hebben er een koe bij gekregen, is het niet?”, vroeg Bjorn aan Rob.

“Klopt, ons bronstige gedrag is de mensen niet onopgemerkt voorbijgegaan”, glimlachte Rob Rendier.

Hoewel er bij de elanden ook stilaan bronst aanbrak, hadden zij nog geen nieuwe dieren mogen verwelkomen. Dat vond Bjorn spijtig, en om zijn ongenoegen te temperen, schepte hij maar wat op.

“Wacht maar tot wij met onze geweien tegen elkaar aanlopen. Die zijn veel groter en zullen meteen opgemerkt worden. Had je de bezoekers ons vandaag weer moeten horen bewonderen. *Wauw, dat zijn de grootste geweien die ik in de zoo heb gezien!*”

Anton Pauw hoorde dit, en op neerbuigende wijze diende hij Bjorn van repliek: “Als mensen overtreffende woorden gebruiken, dan is het haast altijd aan onze kooi. Geen enkel dier kan z'n staart zo mooi open spreiden als wij. Elke dag opnieuw, zodra ik mijn staart openzet, verdringen de mensen elkaar om mij te zien.”

Plots werd het gesprek verstoord door hevig gebrul. Het was Ludo Leeuw, die meteen alle aandacht voor zich opeiste. “Niemand kan zo hard brullen als ik. Dát is waar de mensen bewondering voor hebben. En dan heb ik het nog niet over mijn goudgele vacht en mijn prachtige manen!”

Het rumoer werd steeds heviger: elk dier had wel zijn redenen om in de groep te vertellen dat zijn soort de beste was. Het spelletje blufpoker bleef nog een dik kwartier aanhouden. Daarna werd het stilaan tijd voor de dieren om zich dieper in hun kooi terug te trekken.

Net toen de kalmte leek terug te keren, gebeurde iets merkwaardigs. In een van de kooien draaide de binnendeur langzaam in de richting van de kooi open (trouwens, de enige richting die de stevige scharnieren toelieten). Het gebeurde in kooi 26, waar de gibbons verbleven. Geen enkel dier was in staat om deze deur naar binnen toe te openen, behalve de gibbons. Het was de enige diersoort die erin slaagde om haar soepele vingers door de gaten van het plexiglas te stoppen en ze daarna aan de buitenzijde nog om te buigen. De binnendeuren hadden geen vergrendeling en konden dus gewoon, vanuit de kooi gezien, naar binnen toe getrokken worden. Hoewel de gibbons hierin heel bedreven waren, bleef het een zware klus: de deur was maar liefst 9 meter hoog. Meestal verliep het vlotter, als een tweede gibbon een handje toestak.

Maar deze keer deed Jules het in z'n eentje. Het was een kolfje naar zijn hand, want hij was een van de sterkste gibbons, en als hij het niet nodig vond, zou hij geen hulp vragen. Toen de deur goed in beweging kwam, besloot Emma om toch wat te helpen, en ze nam de zijkant van de deur beet. Doordat al een brede kier was ontstaan, had ze een goede greep op de deur, en ze hielp Jules om de deur verder te openen. Zeven gibbons begaven zich daarna op het binnenplein.

Halfweg de stevige mast, centraal op het binnenplein, waren vier camera's bevestigd. Van hieruit konden de mensen alle bewegingen van de dieren volgen. Net zoals de luidsprekers (die een eind hogerop, helemaal boven aan de 9 meter hoge mast waren vastgehecht) nam iedere camera één vierde deel van de zoo voor haar rekening. Zo had de eerste camera een volledig overzicht over kooi 1 tot en met kooi 15. De tweede camera had een zichtbereik over de kooien 16 tot en met 30, en de twee laatste camera's namen het derde en vierde kwartier voor hun rekening. De tweede camera had dus duidelijk de bewegingen van de gibbons in het vizier. Toch gebeurde helemaal niets; er was geen alarm of wat dan ook. Het bewakingsapparaat gedoogde blijkbaar dit gedrag van de gibbons. Ze traden trouwens heel regelmatig hun kooi uit, na hun avondmaal. Nooit maakten ze aanstalten om verder uit te breken, langs segment 60. Integendeel, de zeven gibbons bleven netjes op het binnenplein. Hun blik was op de grond gericht. De grond op het binnenplein was, behalve waar de rails liepen, zo goed als volledig bedekt met witte keien. De zeven gibbons namen af en toe een kei in hun voorpoten en bestudeerden de steen aandachtig.

Plots reageerde Jules uitzinnig en riep de overige gibbons bij zich. "Kijk, hier! Dit is een prachtexemplaar! Zo mooi, zo rond. Precies de grootte die we zoeken!"

De overige gibbons stemden in, en met de kei begaven ze zich alle zeven terug naar hun kooi. Voor het openen van de binnendeur waren deze keer geen soepele vingers nodig. Met z'n allen duwden ze tegen de deur aan, en deze scharnierde behoorlijk snel naar een open stand. Zodra de gibbons in de kooi waren, sloot de deur zichzelf achter hun rug. Alle binnendeuren waren aan de hand van een pompsysteem zo-

danig gemaakt dat ze zich altijd volledig terug sloten. Nooit zou je ergens een binnendeur op een kier zien staan.

In de kooi van de gibbons waren vijf dieren naarstig bezig aan een onwaarschijnlijke klus. Allen hadden ze een fijne metalen staaf in hun voorpoten. Er lag bovendien nog een aantal van die staven aan de zijkant van de kooi. De staven waren ooit, lang geleden, in de kooi van de gibbons beland, tijdens een grote reinigingsbeurt van de kooien. Een van de mechanische armen was tijdens het schrobben van de zijwanden ineens totaal losgekomen. De reinigingswagon werd toen, zonder die mechanische arm, terug naar het binnenplein gestuurd. Nooit was nadien een opruiming van de onderdelen gepland, zodat de metalen stukken voorgoed achterbleven in de kooi. De gibbons hadden zich toen, met heel veel geduld, ontfermd over deze stukken. Bouten en moeren werden losgemaakt, totdat enkel nog metalen staven overbleven. En met deze staven waren de gibbons nu aan het boren. De vijf gibbons hadden allen een mooie ronde witte kei, stevig geklemd tussen hun achterpoten, en met hun voorpoten draaiden ze de metalen staaf voortdurend op de kei, alsof ze een gat door de kei wilden boren. Het viel te betwijfelen of ze daar ooit in zouden slagen. Alhoewel ... Een van de gibbons had een kei vast waar bijna volledig een gat doorheen geboord was. Het leek onwaarschijnlijk: dit kon enkel maar door er dagenlang, misschien wel maandenlang, uithoudingsvermogen voor over te hebben. Ook de vier overige gibbons waren al een eind gevorderd met hun boortaak. Intussen was Jules erbij komen zitten.

“Kijk, wat een pracht van een kei!”

“Wauw, laat zien!”, riep Kelly. “Waar heb je die precies gevonden?”

“Bijna helemaal tegen de mast aan.”

“Fantastisch! Ook de grootte is perfect. Ed zal tevreden zijn.”

“Ja, maar hij zal enkele maanden geduld moeten oefenen”, lachte Jules. Hij nam een metalen staaf vast en begon in zijn nieuwe aanwinst te boren.

Ten noorden van de zoo, vlak bij de grote schuifpoort, bevond zich een reusachtig infobord dat met stevige palen aan de grond was bevestigd. Het stelde de plattegrond van de zoo voor en kon op die manier nuttige info voor de menselijke bezoekers meegeven wanneer zij de

zoo bezochten. Maar het deed eveneens dienst als uurwerk. Er waren wijzers op aangebracht, en die lichtten de bezoekers altijd in hoe laat het precies was. Een treinspoor en een wandelpad leidden van hieruit zowel naar noordwest als naar noordoost. Het noordwesten was duidelijk de richting waar de mensenwereld zich leek te situeren, want het pad en het spoor die naar het noordoosten leidden, kwamen ongeveer 2 kilometer verder uit op een groot bos. In dit bos vertoefde blijkbaar nog een diersoort, die op een of andere manier deel uitmaakte van de zoo. Hierin leefden de uilen. Het was de enige diersoort uit de zoo die niet hoefde te verblijven in een van de merkwaardige cirkelsegmenten. Vanuit het uilenbos vertrok het railspoor terug westwaarts, en een eind verderop viel dit weer samen met het spoor dat naar de zoo toe kwam. Het was blijkbaar zo dat na de voederbeurt in de zoo, altijd nog even het bos aangedaan werd door het treinstel, van waaruit dan de kortste weg terug gekozen werd naar de plaats waar de trein oorspronkelijk vandaan kwam.

2.

Er heerste een gezellige drukte langs de treinroute, aan de rand van het uilenbos. In tegenstelling tot in de zoo, werd het voer hier niet in een houten bak, maar gewoon boven op een open betonnen platform aangebracht. Er was ook geen watervoorziening, maar voor de vijftig uilen die in het bos woonden, was daar geen bezwaar tegen. Dieper in het bos konden ze altijd wel hun dorst lessen in enkele kleine vijvers en grachtjes. Het voer bestond uit een homogene pasteiachtige bruine brij. Hoewel uilen over het algemeen zich het liefst voedden met kleine zoogdieren, kuikens, kevers en wormen, was hier in het voer totaal niets van te bespeuren. Maar de pastei had een zodanige chemische samenstelling dat alle nodige bestanddelen, vitaminen en mineralen aanwezig waren. Ook de nodige smaakstoffen waren aangebracht, waardoor de uilen zich met plezier tegoed deden aan hun maaltijd. Maya was een van hen, en zij had het wel wat drukker dan de andere uilen. Terwijl de uilen gewoon ter plaatse hun voedingswaar verslonden, pikte zij er een deel uit en kneedde dit tot een vaste prop. Daarmee vloog ze naar haar nest, dieper in het bos. Het was een ongewoon zicht. De meeste uilen vertoefden deze tijd van het jaar niet in een nest. Zoiets was voor tijdens de balts en de broedperiode. Van februari tot mei, zeg maar.

De uilen hoorden allen tot het geslacht *Strix*, meer bepaald de soort *Strix aluco*, beter gekend als de bosuil. In de vrije natuur is de bosuil een soort die, meer nog dan andere uilensoorten, vooral 's nachts actief is. Dan gedraagt hij zich als een echte roofvogel. Hij jaagt vooral op kleine zoogdieren, meestal door heel stil en geduldig een prooi gade te slaan. Als hij dan eenmaal zijn prooi aanvalt, is dit gewoonlijk met succes. Hij heeft namelijk een voortreffelijk zicht in het duister en kan geruisloos een duikvlucht nemen tot aan zijn prooi.

Maar doordat de uilen uit dit bos hun voedingsgewoonte volledig hadden aangepast aan het systeem van de zoo, waren zij deze jachtpraktijk totaal verleerd. In plaats daarvan namen ze 's nachts gewoon plaats op boomtakken, ergens dieper weg in het bos. Ze praatten er maar wat, maar verder deden ze niets. Ook al was dit hun wakkerste periode van het etmaal. Ze zagen af en toe wel een muis of een kever voorbijkomen,

maar die lieten ze gewoon onaangeroerd. Ze hadden er zelfs geen idee van dat hun soortgenoten in de vrije natuur dit een absolute lekkernij vonden.

Maya had in het voorjaar twee jongen voortgebracht: Jurgen en Jeroen. Bij het verlaten van het nest, bleek al snel dat met Jeroen iets aan de hand was. De voorbije zomer was nogal warm en zonnig, en Jeroen had daar ontzettend veel last van. Zodra hij overdag ergens plaatsnam op een te weinig beschutte tak, werd hij duizelig. Onder zijn pluimen voelde hij hevige jeuk en branderigheid. Op sombere of regenachtige dagen viel dit allemaal wel mee, maar zodra het zonnig werd, was al snel duidelijk dat Jeroen, veel meer dan de andere uilen, zich op de donkerste plaatsen in het bos diende te verschuilen. Het nest waar hij grootgebracht werd (een holte in een oude boomstam, dieper in het bos), was hiervoor de ideale plaats. Aanvankelijk negeerde Maya dit merkwaardige gedrag van haar jong. Het zou een ziekte zijn die wel zou overgaan, dacht ze. Maar naarmate de zomer vorderde en Jeroen aanvoelde dat elke vorm van sterk licht en hevige warmte ondraaglijk werd en hij zich steeds weer in het nest verschool, begon Maya zich zorgen te maken. In de zomerperiode was het 's morgens en 's avonds, bij het automatisch voederen door de trein, nog volop daglicht, en dan kon Jeroen zijn maal aan de bosrand niet komen nuttigen. Maya beseftte dat ze iets moest doen. Ze kon Jeroen toch niet laten wegwijnen. En vanaf toen vloog ze elke voederbeurt op en af, om afwisselend eerst Jeroen en daarna zichzelf te voederen.

Maar intussen had Jeroen enkele merkwaardige ervaringen opgedaan. Die eerste dagen in het late voorjaar, toen zijn moeder zich nog niet over hem ontfermde, had hij al enkele keren flink honger geleden. Het was vergeefse moeite als hij zich 's nachts, zodra het voldoende donker was, nog naar het voederplatform begaf. Meestal was alles tegen die tijd al opgegeten. En terwijl de andere uilen met een volle maag gezellig wat zaten te keuvelen, werd Jeroen, gedreven door zijn honger, als vanzelf geconfronteerd met zijn roofdierinstincten. Zijn gehoor, zijn gezicht en zijn tastzin werden door zijn hongergevoel zo sterk geprikkeld dat hij zich begon te oefenen in het jagen op wormen en kevers. Hij bleef ze soms vaak eerst urenlang observeren, en dan plots, zonder

zelf goed te beseffen wat hij deed, vloog hij er trefzeker op af en at ze op. Later, toen hij al wat groter was, verkoos hij hetzelfde te doen met muizen, mollen en kleine vogels. Hij vond het een zeer merkwaardig gedrag van zichzelf, vooral omdat hij de andere uilen nooit zo iets zag doen. Hij durfde hun ook niet te vertellen dat hij zich elke nacht steeds maar beter bekwaamde in het roven van kleine vogels en zoogdieren. Hij schaamde zich hier enigszins voor. Hij vond het heel vreemd dat dit gedrag hem plezierde. Bovendien vond hij de dieren die hij opat, veel lekkerder smaken dan de brij die tweemaal daags door de voederrein werd aangeleverd.

Jeroen vertoonde nog een ander merkwaardig gedrag. Zo gebeurde het dat hij op regelmatige tijdstippen een vieze prop uitbraakte. In die prop onderscheidde Jeroen soms haren en veren. En botjes. Hij meende dat die afkomstig waren van de dieren die hij een tijdje voordien had opgepeuzeld. Dit vond hij best vervelend. Want de overige uilen, die altijd enkel die homogene pastei naar binnen werkten, hoefden nooit te braken.

Enkele uilen hadden Jeroen al eens zien braken, en ze vonden dit een vreemd gedrag. Ze meenden dat het een gevolg was van zijn lichtziekte. In de buurt van het nest waar Jeroen meestal verbleef, lagen tal van braakballen. De andere uilen bleven daarom toch maar liever wat uit die buurt. Enkel Maya bleef trouw haar jong bezoeken. En zo ook nu weer kwam ze met haar prop voederpastei bij het nest aanbeland.

“Alweer die bruine pastei. Sorry, maar ik vind dit echt niet zo smakelijk, ma!”

“Maar Jeroen, wat anders valt er te eten? Wees blij dat ik je in leven hou, hiermee. Het begint trouwens al aardig te schemeren. Het wordt stilaan herfst. Je zult voortaan je voer moeten ophalen aan het platform! Denk je dat je dit aankunt?”

Jeroen vond het een goed idee. Niet omdat hij die pastei dan weer zou kunnen eten, maar gewoon om weer eens aan de rand van het bos te zijn. Hij had zich trouwens al veel te lang midden in dit bos opgehouden.

“Je hebt gelijk, ma. Ik vlieg met je mee.”

Samen vlogen ze door het bos, tot aan het voederplatform. De meeste